

Sofoklo - *Antigona*

Bilješke o piscu:

Čitavog svog života Sofoklo je i u ratu i u miru bio istaknuta ličnost javnog života, bio je vojskovođa i diplomat, cijenjeni pjesnik, ljubimac cijele Atene. Poslije smrti proslavljen je kao heroj. Sačuvano je samo sedam njegovih tragedija. Većinu tih tragedija i danas izvode pozorišta širom svijeta.

Lica:

Antigona - kćer Edipova

Izmena - kćer Edipova

Kreont - njihov otac, kralj Lebanonski

Hemon - njegov sin

Tema:

Sukob zakona i individualnog svaćanja života

b]Mjesto radnje:[/b]

Teba

Sadržaj:

I čin

Antigona moli svoju sestru Izmenu da zajedno pokopaju svoga brata Polinika koji bijaše zbog napada na grad i svog brata osuđen da se ne smije pokopati ni oplakivati. No Antigona prepuna sržbe i ljuta zbog Izmene koja odbija njen prijedlog jer se boji vlasti, po svaku cijenu želi ostvariti svoj cilj.

II čin

Kreont sada kao novi kralj zaklinje se svome narodu da će mu biti vjeran te da ga neće nikada iznevjeriti, ali u to stiže stražar koji jako uznemiren priopćava vijest da je Antigonin brat odnosno Poliniko ipak zakopan. Ljutit Kreont okrivljuje stražara da je primio mito i zapovjeda da nađe pravog krivca ili će inače umrijeti strašnom smrću.

III čin

Dolazi stražar vodeći Antigonu kao krivca. Ispričavši Kreontu kako je

otkrio Antigonu stražar odlazi, a Kreon vidno uzbuđen zapita Antigonu zašto je to učinila iako je znala za zapovjed te posla jednog od svojih ljudi da dovedu Izmenu te da i nju osude na smrt. Antigona započinje priču o slavi i ponosu koje je osjetila pokapajući svog brata. U to dolazi Izmena koja želi zajedno s Antigonom biti osuđena na smrt, ali je Antigona odgovara od tog nauma. Zbog toga moli Kreonta da oslobodi Antigonu kao zaručnicu svog sina. No on to odbija.

IV čin

Kreontu dolazi njegov sin Hemon priopćavajući ocu da se bjegov narod ne slaže s njegovom odlukom te ga moli da oslobodi Antigonu. Kreon uvrijeđen okrivljuje svog sina da je rob jedne žene te obećava da će Antigonu ubiti pred njegovim očima, no Hemon iznenađen očevim ponašanjem odlazi pun sržbe u nadi da će nekako osloboditi Antigonu. Kreont izgovara Antigoninu osudu. Naime ona će biti živa zazidana u kulu svog doma.

V čin

Antigona odlazi u smrt poput božice, osuđujući ljudsku nepravdu, ali i ponosna zbog svog čina govori o svojim roditeljima i braći kojima će se uskoro pridružiti.

VI čin

Do Kreonta dolazi Tiresija, vrah koji priopćava da bogovi nisu primili njegovu žrtvu zbog Kreontova naloga da se Antigonin brat ne smije pokopati i da će zbog toga nna njegovu obitelj doći strašna nesreća. Kreont govori starcu da laže i neće poništiti nalog i zbog toga ovaj na njega šalje kletvu. Sav uplašen Kreont ipak popušta te u dogovoru sa svojim zborovođom obećava da će osloboditi Antigonu i pokopati njenog brata, ali u najvećoj tajnosti.

VII čin

Glasnik izgovara tušnu vijest o smrti Hemanovoj. U to dolazi Euridika te čuvši vijest odlazi ne izgovaravši niti jednu riječ. Tada glasnik ispriča kako se Hemon ubio. Naime, kada je Kreon zakopao Polinika, pošao je osloboditi Antigonu. Došavši do kule ugleda Antigonu koja se ubila, tj. objesila, a kraj nje je stajao Hemon. Želeći Hemen odgovoriti on nemilog čina Kreont biva napadnut od svog sina. Ne ubivši svog oca Hemon ubija sebe te zajedno s Antigonom odlazi u smrt. Zajedno s umrlim sinom Kreont dolazi na dvor gdje mu

priopćavaju da se Euridika ubila. Kreont odlari i sam želeći svoju smrt proklinje svoj život i svoju sudbinu.

Karakterizacija likova:

Antigona

Žena poput Antigone okarakterizirala je XX. stoljeće. Jaka, samouvjerena i ponosna zbog svog čina učinila se poput nedodirljive božice. Zračila je i unutrašnjom i vanjskom ljepotom. Ona je ostala kod svog nauma i ostvarila ga.

2. Antigona

Osnovni podaci o autoru: Sofoklo je rođen 495.g. pr. Kr. a umro je 406.g. pr. Kr. U svom je dugom životu imao prilike da vidi uspon i pad atenske demokracije. Čitavog je života bio istaknuta ličnost i u ratu i u miru. Bio je vojskovođa i diplomat, cijenjeni pjesnik, prijatelj Perikla i ljubimac cijele Atene. Napisao je 123 drame, te je njima i drugim svojim djelima unaprijedio Grčko kazalište i dramu uopće. Najpoznatije Sofoklove drame su: Ajant, Antigona, Kralj Edip, Elektra...

Najosnovnije crte fabule: Edip, kralj Tebe, je imao dvije kćeri i dva sina; Antigonu i Ismenu i Eteokla i Polinika. Kada je saznao da je ubio oca i oženio svoju majku, Edip se oslijepio i napustio Tebu. Antigona je krenula s njim. Nedugo nakon toga Eteoklo i Polinik su se posvađali oko vlasti. Eteoklo se udružio s Kreontom-svojim stricem i prognao Polinika iz Tebe. Oboje su nastojali uz sebe pridobiti Edipa, ali on je bacio prokletstvo na obojicu. Polinik se udružio s Argejcima i napao Tebu. Tebanci su pobjedili, ali su Eteoklo i Polinik poginuli. Kreont je počasnio pokopao Eteokla, a Polinika je ostavio nepokopanog ispred zidina Tebe, zato što je izdao svoj grad. Edip je ubrzo umro i Antigona je došla u Tebu i odlučila sahraniti brata, iako je to Kreont zabranio. Pokušala je nagovoriti Ismenu da joj pomogne, ali se Ismena toliko bojala Kreonta da joj se nije usudila pomoći. Oko tijela su stajali stražari, ali su Bogovi odlučili pomoći Antigoni, te su podigli oluju. Stražari nisu ništa vidjeli i Antigona je pokopala brata. Ali tek što ga je pokopala oluja je prestala i stražari su je uhvatili.

Kada su je doveli Kreontu ona je hrabro priznala i rekla mu da nije počinila zločin nego pobožno djelo, te ako se po svjetskim zakonima pobožnost kažnjava ona se ne boji smrti već čezne za njom. Kreont se na te riječi još više naljutio te je odlučio osuditi Antigonu i njenu sestru, jer je mislio da joj je Ismena pomogla. Ismena se toliko bojala Kreonta da je priznala nepočinjeno djelo. Antigona ne želi žrtvovati i Ismenu pa joj protuslovi, a Ismena se, želeći joj pomoći, poziva i na Antigoninog zaručnika Hamona-Kreontovog sina. Hamon upozorava Kreonta da se puk ne slaže s njim, ali Kreont se ne obazire na to. Kaže Hamonu da mu Antigona neće biti žena, a ovaj mu odvrća da neće ni umrijeti sama. Kreont odlučuje da Antigona neće umrijeti, ali neće ni živjeti u svijetu živih, te ju zazida u kraljevsku grobnicu. Nakon što odvedu Antigonu prorok Tirezij dolazi Kreontu i kaže mu da mora pokopati Polinika i pustiti Antigonu jer će inače prekršiti Božje zakone, te će to izazvati još smrti u njegovoj obitelji. Kreont se ipak odluči pokopati Polinika i osloboditi Antigonu. Priredi svečan pogreb Poliniku, ali kada dođe osloboditi Antigonu nađe ju obješenu, a Hemon kako ju oplakuje. Kada ga Hemon vidi pokuša ga ubiti, ali ne uspije, te poćini samoubojstvo. Njegova majka Euridika poćini samoubojstvo od žalosti za njim, a Kreont ostavljen sam poćne se kajati i moliti Bogove da mu podare smrt.

Likovi:

Antigona i Ismena -Edipove kćeri
Kreont-njihov ujak
Euridika-Kreontova žena
Hemon-Kreontov sin
Tiresija-Prorok
Stražari, glasnici, zbor

Karakterizacija likova: Antigona je odlučna i hrabra žena koja ne odustaje od svojeg nauma ni pod prijetnjom smrti. Ni u jednom trenutku se ne koleba i ne kaje se zbog toga što je sahranila svoga brata Polinika, koji je ipak bio napadać na njen rodni grad Tebu. Hrabro se odupire Kreontu i ne pokorava mu se. Njezina sestra Ismena nije tako hrabra, ali joj je ipak odana i želi umrijeti s njom. Kreontov sin Hemon je pravedan i odlučan, te drži svoju rijeć. Neizmjerne voli Antigonu i to dokazuje time što umire kraj nje u grobnici svoje obitelji. Kreont je tiranin. Ne sluša mišljenje drugih ljudi, već ćini samo ono što on misli da je ispravno. Usprkos tome mora se

priznati da on drži svoju riječ i čini ono što je rekao, a to bi se u drugim prilikama i uvjetima maoglo nazvati i vrlinom. U duši je ipak samo čovjek, i to dokazuje na kraju drame pjevajući tužaljku u kojoj sebe okrivljuje za smrt svoje žene i svoga sina.

Sukobi: U Antigoni u sukob dolaze Kreont i Antigona zbog zahtjeva države i zahtjeva porodice, a kako ni Kreont ni Antigona ne odstupaju tragedija je neminovna. Kako se Kreont ogriješio i o Božje zakone postoji i sukob između Bogova i Kreonta, a budući da su Bogovi svemoćni, tu gubitnik mora biti Kreont.

Ideja: Treba poštovati one zakone koji ne ugrožavaju ljudski moral i koji podstiču ljudsko dostojanstvo.

Mjesto i vrijeme u djelu: Atena oko petog stoljeća prije Krista.

3. Antigona

O piscu:

Sofoklo (497.-406. pr. Kr. U Ateni), dobro obrazovan, materijalno osiguran, nije napuštao domovinu i stekao je ogromnu popularnost još za života. Nakon smrti je proglašen herojem. Bio je inovator teatarske umjetnosti – uveo je trećeg glumca, te je počeo sastavljati trilogije od kojih svaka čini zasebnu cjelinu. Od 123 dramskih djela koja je napisao, u cjelosti je sačuvano samo nekoliko: "Antigona", "Ajant", "Kralj Edip", "Trahinjanke", "Filoktet", "Edip na Kolonu"...

Tema: Antigonina sudbina

Mesto radnje: grad Teba

Vrreme radnje: oko 5. st. pr. Kr.

Radnja je podijeljena na činove.

Prvi čin: u njemu se odvija razgovor između dviju sestara, Antigone i Izmene. One razgovaraju o novom Kreontovom zakonu koji zabranjuje sestrama da pokopaju svog brata. Antigona govori da će

bez obzira na taj zakon pokopati svoga brata. Znajući za kaznu onoga koji prekrši zakon, Izmena upozorava Antigonu da taji svoj plan.

"Al' sudi, kako hoćeš, ja ću ovoga
Sahranit!"

Drugi čin: opisuje Kreontov govor ljudima u kojem spominje Polinika kao izdajicu i gubitnika i iznosi zakon o zabrani pokapanja Polinikova trupla. Tu se dogodi obrat -> dolazi straža i govori Kreontu da je netko obavio obred na Polinikovu tijelu.

Kreont govori o zabrani pokapanja Polinika:

"Za njega gradu evo ja proglasih sad,
da grob mu nitko ne spremi nit ožali,
bez groba nek mu tijelo pusti pticama
i psima da ga žderu – grdno pogledat!"

Stražar govori Kreontu da je Polinika netko pokopao:

"Pa kažem.
Baš mrtvacu netko sahrani
I ode suhim prahom tijelo posuo mu
I sveti obred kako treba obavi."

Treći čin: stražari su uhvatili Antigonu na djelu i dovode je pred Kreonta. Antigona priznaje krivnju. Kreont zove Izmenu koja želi umrijeti sa sestrom. Kreont ih obje zatvara.

Antigonino priznanje: "Pa priznajem – uradih, i ne poričem."

Četvrti čin: Hemon govori ocu kako je u krivu što se tiče Antigonine kazne. Kreont govori kako

neće promijeniti mišljenje. Hemon prijeti ocu svojom smrću i govori kako cijeli

grad žali Antigonu. Kreont odlučuje poštediti Izmenu.

Hemon govori ocu kako cijeli grad žali Antigonu:

"...a ja iz prikrajka ti slušat mnogu to,
tu djevu kako žali grad, što s najgorom
sad smrću gine zbog čina predivnog,
a od svih žena najmanje to zavrijedi..."

Peti čin: Antigonu vode do groba u koji će biti živa zatvorena dok ne umre. Antigona govori svojoj

sestri i svojoj mrtvoj obitelji o veličini svog postupka i pomalo

žali sama sebe i svoju
sudbinu.

Kreont naređuje slugama da odvedu Antigonu:

"Pa nećete li je brže voditi? Grobu je
Zatvorite, kako rekoh, pod svod, samu je
Bez ikoga vi pustite, nek ili mre
Ili živa pod onakvim krovom počiva!
Ta mi smo čisti što je do te djevojke;
A s nama tu na svijetu neće boraviti."

Šesti čin: Tiresija govori Kreontu zastrašujuće proročanstvo -> da će
se dogoditi nešto strašno ako

ne popusti u vezi s Antigonom te je odmah pusti

Tiresija o proročanstvu:

"A zato osvetnice tebe vrebaju
Erinije – bič zatomi Hada, bogova,
Te ista ta će tebe stići nevolja,
I pazi da li i to srebrom potkupljen
Sad govorim. Ta neće tamo dugo biti,
A ljudi, žena jaukom će jeknut dvor."

Sedmi čin: Glasnik govori Euridiki, Kreontovoj ženi, da joj je sin
mrtav, isto kao i Antigona.

Euridika izvršava samoubojstvo. Kreont prekasno shvaća da
je pogriješio i ostaje sam u

boli okajavati svoje greške

Smrt Antigone i Hemonovo samoubojstvo:

"Nju na dnu groba opazismo, za vrat se
obijesila i omčom rupca platnena
njega stegnu..."

"Taj jadnik na se ljutit, kakav biješe,
Naperiv, mač zatjera posred rebra..."

Euridikina smrt:

"Mrtva je žena, mati ovog umrlog,
Od udarca njoj jednoj netom zadanog."

Likovi:

Antigona: hrabra, uporna, puna osjećaja dužnosti, snažna i
strastvena. Ne odustaje od svojeg

nauma, čak ni pod prijetnjom smrću. Hrabro se odupire Kreontu i

ne želi mu se

pokoriti. Ne može se oduprijeti savijesti, sestrinskoj ljubavi i religioznoj obvezi da

se pokojnik pospe prahom da dobije mogućnost smirenja u svijetu mrtvih duša.

Kreont: ponosan, umišljen, preponosan da pogazi svoju riječ -> to znači da je čovjek od riječi

<- ne poštuje tuđe mišljenje. Na kraju dokazuje da je i on samo čovjek, i to pjevajući

tužaljku u kojoj sebe okrivljuje za smrt sina i žene

Hemon: neizmjereno voli Antigonu što dokazuje time što umire kraj nje. Većinu života se

Pokoravao ocu, no na kraju mu se suprotstavlja i brani narod.

Ostali likovi: Izmena, Tiresija, Euridika, stražar...

"Antigona" je tragedija pisana u stihovima.

Radnja ove tragedije se zasniva na mitu.

"Antigona" ima mnoga obilježja tragedije:

1. TRAGIČKI JUNAK (Antigona)
 2. TRAGIČKA KRIVNJA (rezultat sukoba Antigone i Kreonta)
 3. TRAGIČKI SVRŠETAK (Antigona umire zbog svoje savijesti)
- UZVIŠENI STIL (pjesma na kraju svakog čina)